

Cyngor Sir Ynys Môn	
Adrodd i:	Pwyllgor Polisi Cynllunio
Dyddiad:	17 Mehefin 2026
Pwnc:	Ymgynghoriad ar y Weledigaeth, Amcanion ac Opsiynau - Adroddiad Cryno
Aelod (au):	Cyng. Nicola Roberts (Cynllunio, Diogelu'r Cyhoedd a Newid Hinsawdd)
Pennaeth Gwasanaeth/ Cyfarwyddwr:	Christian Branch Pennaeth Gwasanaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd
Awdur yr Adroddiad:	Lowri F. Williams, Arweinydd Tîm Polisi Cynllunio
Ffôn:	
E-bost:	lowriwilliams3@ynysmon.llyw.cymru
Aelodau Lleol:	Yn berthnasol i bob Aelod Etholedig

1.0 Pwrpas yr Adroddiad

1.1 Pwrpas yr adroddiad hwn yw i:

- Gyflwyno canfyddiadau'r ymgynghoriad cyhoeddus anstatudol ar y papur Gweledigaeth, Amcanion ac Opsiynau ar gyfer Cynllun Datblygu Lleol newydd Ynys Môn (2024-2039).
- Cael cymeradwyaeth yr Aelodau ar gyfer y negeseuon allweddol sy'n deillio o'r ymgynghoriad.
- Cadarnhau'r camau nesaf wrth symud y Cynllun ymlaen tuag at gam y Strategaeth a Ffefrir.

2.0 Cefndir

2.1 Mae Cyngor Sir Ynys Môn yn paratoi Cynllun Datblygu Lleol (CDLI) newydd i lywio datblygiad ar yr Ynys dros y cyfnod 2024-2039.

2.2 Fel rhan o gamau cynnar (cyn-Adneuo) paratoi'r cynllun, cynhaliwyd ymgynghoriad cyhoeddus anstatudol ar y papur Gweledigaeth, Amcanion ac Opsiynau rhwng 20 Chwefror a 25 Mawrth 2026.

2.3 Roedd yr ymgynghoriad yn gofyn am farn ar:

- Materion, heriau a chyfleoedd allweddol sy'n wynebu Ynys Môn
- Y Weledigaeth a'r Amcanion Strategol drafft

- Opsiynau twf (lefelau tai a chyflogaeth)
- Opsiynau strategaeth ofodol ar gyfer dosbarthu datblygiad

2.4 Derbyniwyd cyfanswm o 58 o ymatebion gan randdeiliaid, sefydliadau ac aelodau'r cyhoedd.

3.0 Canfyddiadau Allweddol o'r Ymgynghoriad

3.1 Mae'r ymatebion i'r ymgynghoriad yn tynnu sylw at nifer o faterion pwysig i'w hystyried ymhellach:-

- **Yr iaith Gymraeg a Chymunedau**
 - Pryder ynghylch cynaliadwyedd cymunedau sy'n siarad Cymraeg
 - Galwadau am ymyriadau polisi cryfach, gan gynnwys rheolaethau ar ail gartrefi a blaenoriaethu anghenion lleol
 - Pwyslais ar roi'r iaith Gymraeg wrth wraidd y Cynllun
- **Tai a Fforddiadwyedd**
 - Fforddiadwyedd tai wedi'i nodi fel problem sylweddol
 - Cefnogaeth ar gyfer tai fforddiadwy, darpariaeth ar gyfer anghenion lleol, a datblygiad ar raddfa fach/dan arweiniad y gymuned
 - Pryderon ynghylch datblygiadau ar raddfa fawr a phwysau hyfywedd
- **Y Strategaeth Weledol**
 - Barn gymysg ar yr opsiynau, gyda chefnogaeth i ddulliau sy'n canolbwyntio ar anheddleoedd a dulliau gwasgaredig
 - Ffafaeth gref am ddull hybrid sy'n cydbwysu cynaliadwyedd, seilwaith ac effeithiau cymunedol
- **Opsiynau Tyfiant**
 - Dim consensws ar lefelau tyfiant

- Pryder gyffredinol ynghylch senarios twf uchel a dibyniaeth ar brosiectau mawr
- Pwyslais ar alinio twf ag anghenion lleol yn hytrach na gyrwyr allanol
- **Isadeiledd**
 - Pryderon sylweddol ynghylch capasiti (dŵr, carthffosiaeth, trafnidiaeth)
 - Angen i seilwaith gael ei ddarparu ochr yn ochr â datblygiad
- **Yr Amgylchedd a Defnydd Tîr**
 - Cefnogaeth i ddiogelu tirweddau sensitif a bioamrywiaeth
 - Pryderon ynghylch datblygu ar dir amaethyddol o ansawdd uchel
- **Twristriaeth**
 - Pryderon ynghylch ail gartrefi, yr economi dymhorol ac effeithiau cymunedol
- **Y Broses Ymgynghori**
 - Rhai pryderon wedi eu codi ynghylch hygyrchedd, cyhoeddusrwydd ac amserlenni

4.0 **Goblygiadau allweddol ar gyfer y cam nesaf**

- 4.1 Mae'r adborth yn cadarnhau bod cyfeiriad cyffredinol y Cynllun sy'n dod i'r amlwg yn cael ei gefnogi'n eang ond mae angen ei fireinio mewn sawl maes:-
- Cryfhau rôl yr iaith Gymraeg o fewn y strategaeth
 - Sicrhau bod y Cynllun yn darparu tai fforddiadwy sy'n cŷd-fynd ag anghenion lleol
 - Datblygu strategaeth ofodol gytbwys, gan gynnwys elfennau hybrid yn ôl pob tebyg
 - Profi opsiynau twf trwy sail dystiolaeth gadarn
 - Sicrhau bod darparu seilwaith yn rhan annatod o gynigion datblygu
- 4.2 Bydd yr ymatebion i'r ymgynghoriad hefyd yn cael eu hystyried ochr yn ochr â'r Aseiad Cynaliadwyedd Integredig (ACI) i lywio'r Strategaeth a Ffefrir.

4.3 Dylid nodi nad yw'r adroddiad Gweledigaeth, Amcanion ac Opsiynau wedi'i uwchgyfeirio'n ffurfiol y tu hwnt i'r Gwasanaeth yn y broses ar hyn o bryd.

5.1 Camau Nesaf

5.1 Y cam nesaf yn y broses o baratoi'r CDLI yw paratoi ac ymgynghori â'r cyhoedd ar y Strategaeth a Ffefrir, a fydd yn:

- Nodi lefel twf a dull gofodol a ffefrir gan y Cyngor
- Cael ei gefnogi gan sail dystiolaeth wedi'i diweddarau
- Bod yn destun ymgynghoriad cyhoeddus statudol ffurfiol

5.2 Bydd y Strategaeth a Ffefrir yn adlewyrchu'r holl ymatebion i'r ymgynghoriad, unrhyw asesiadau technegol a rhai sy'n seiliedig ar dystiolaeth, ac yn adlewyrchu gofynion polisi cynllunio Cenedlaethol.

5.3 Bydd ymgysylltu parhaus yn cael ei wneud yn unol â Chynllun Ymglymiad Cymunedol y Cyngor.

6.0 Argymhelliad

6.1 Argymhellir bod y Pwyllgor yn:

- Nodi canfyddiadau adroddiad ymgynghori Gweledigaeth, Amcanion ac Opsiynau;
- Cymeradwyo'r negeseuon allweddol a nodwyd i lywio'r Strategaeth a Ffefrir

7.0 Atodiadau

- Atodiad 1 – Crynodeb o Adroddiad Ymgynghori Gweledigaeth, Amcanion ac Opsiynau (Mai 2026)